

Pensjonisten

NUMMER 2 — MARS 2018 / 68. ÅRGANG

Norges største eldremagasin

Følg oss på
Facebook og
Twitter

«JEG
MISLIKER
STERKT
URETT-
FERDIGHET»

ELDREMINISTER
ÅSE MICHAELSEN

Guide
SPAR SKATT
MED RENTE-
FORDELING

Reise
LUKSUS-
TOG I
SØR-AFRIKA

Mat
GULE RETTER
TIL PÅSKE

TEMA: VELFERDSTEKNOLOGI

TRYGGERE ALDERDOM

Det er viktig å velge riktig hjelpemiddel
til riktig pasient i riktig fase av sykdomsforløpet

Eldrestemmen

Hjemme i Mandal ble **Åse Michaelsen** eldreminister for mange år siden. Så oppdaget Erna henne – og ringte.

Tekst: EVA KYLLAND Foto: EVA KYLLAND OG SCANPIX

Kledd for tur i ruskevær, med snøkrystaller i håret – en blid statsråd dukker opp. – Åh, nei, ikke kall meg det. Jeg er Åse!

Vi er i landets sørligste by, Mandal, og møtes på et gods som ligger beskyttet av et friluftsområde med furutrær og strender.

– Tenk, i dette magiske området vokste jeg opp, sier Åse og legger ut om hvordan det føltes som barn å krype inn under de store buskene med rododendron.

I naturen her var det planen at Åse og ektemann Henrik skulle jogge så ofte de hadde lyst. Sitte på brygga, se på båter og bølger. Nyte livet sammen med mine og dine barn og barnebarn. Endelig sove hver natt i felles seng. Åse på 57 skulle bare være leder for Mandal Fremskrittsparti og cyber-koordinator ved Universitetet i Agder. Etter 12 år på Stortinget takket hun nei til gjenvalg sist høst. Null mer pendling.

Så ringte Erna. Henrik mente også at Åse måtte gripe muligheten. Nå er det kommunikasjonsfolk i Helse- og om-

sorgsdepartementet som kontrollerer dagene til eldre- og folkehelseminister Åse Michaelsen.

For henne er det nesten umulig å gjøre et raskt ærend i Mandal. Det faller naturlig å ta seg god tid til å snakke, lytte og gi mange gode klemmer. Særlig eldre mandalitter føler at de kjenner Åse, og mange er oppriktig glad i hun som har blitt deres egen statsråd.

Husket ikke det legen sa. Mamma var midtpunktet i Åses liv. For to og et halvt år siden sovnet mamma inn, da falt flere vegger bort i datterens tilværelse.

– Vi levde tett. Jeg så hva hun etter hvert sleit med. Det ble en utfordring å sette på vaskemaskinen, stille inn radioen, skifte på senga og holde orden på medisiner.

Åse ukependlet til jobben på Stortinget og kunne ofte få til langhelger ved å arbeide på hjemmekontoret. Sånn fikk hun mulighet til å hjelpe mamma mer.

Da mamma skulle til lege, skreiv familien en lapp med informasjon om henne. Å gå inn til en lege aleine handler

om verdighet. Noen fra familien satt på venterommet. Men etterpå husket Åses mamma lite av det legen hadde sagt.

– Når eldre skal til lege, blir de lett oppskjørtet. Håret skal krølles, undertøyet må være reint. Mange ser fortsatt veldig opp til legen, forklarer Åse.

– Jeg har ennå ikke drøftet dette med helseministeren, men jeg vil gjerne at vi undersøker hvordan vi bedre kan sikre at eldre pasienter og deres pårørende får med seg informasjonen som legen gir.

Sol, fugler og familie. Tre dager før mamma døde, var det sol og nydelig vær. Da skrev hun i kalenderen sin: «Stæren er kommet.» Hun var veldig opptatt av fuglene, og familien laget fuglekasser som de satte opp ved huset hennes.

– Det betyr så mye at de små, varme, nære tingene fungerer. Det gjelder uansett om den gamle bor hjemme eller på institusjon. Får vi til samarbeid om sånt, hjelper vi de eldre til «å leve hele livet».

«Leve hele livet» er også navnet på kvalitetsreformen som regjeringen har satt i gang. Mat, aktivitet og fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene

“

Hvorfor jeg ble valgt til eldre- og folkehelseminister? Fordi hele Åse passer til den oppgaven.

Åse Michaelsen

er det sentrale. Eldre skal få hjelp til å mestre sine liv.

Hjemme i Mandal har Åse i mange år blitt sett på som lokal eldreminister, kan ordfører Alf Erik Andersen fortelle:

– Da jeg ble kjent med Åse, tok hun meg med på besøk til ei dame på 90 år som klarte seg selv i en to etasjers bolig. Det ble en sterk opplevelse. Jeg merket Åses engasjement. Det har alltid ligget hjertet hennes nær å jobbe for at eldre skal få en bedre hverdag, forteller Alf Erik. – Etter at jeg ble ordfører, har hun passet på meg: «Dette må du gjøre for de eldre. Har du hørt dette? Har du kontaktet?»

Aktiv og dyktig. Erna er ikke den første som har headhunted Åse Michaelsen: Mandal skolekor hadde i 60-årene en perfektionistisk dirigent, som oppdaget åtte år gamle Åses stemme. Snart sang hun både førstesopran og solo.

– Jeg deltok på alt av aktiviteter og var veldig lykkelig, forteller Åse.

Hun presterte godt og fikk tillit. Det gikk igjen. Da Åse valgte KFUM fremfor jentespeiding, ledet hun snart trossen med guttespeidere. Hun ble valgt

til tillitsmann i klassen. Åse begynte med turn og ble eliteturner. Spilte tuba og trommer i jentekorpset. Teater var ekstra gøy, Åse var med i teateroppsetninger som ble vist på hele Sørlandet, hun spilte sammen med blant annet Terje Formoe (Kaptein Sabeltann), fiolinist Ragin W. Wolf og pianist Trygve Trædal.

Åses tidligere nabo, primus motor i teatergruppa og nå gode venninne, Randi Aas på 82 år, forteller:

– Da Åse og min datter var 11 til 12 år gamle, sang de og spilte gitar på aldershjem. Jentene mente at de gamle ikke hadde det så morsomt, og det kunne kanskje Åse og Anneli gjøre noe med.

Tørr å være hel ved! Det første virkelig harde slaget i Åses liv kom da hennes far døde av kreft, hun var bare 19 år gammel.

– Før far gikk bort, sa han til meg: «Husk det, Åse, så lenge du gjør så godt du kan, er det godt nok.»

– I barndommen sa begge foreldrene våre: «Vær deg selv. Vær ærlig. Tørr å stå for noe. Tørr å være hel ved. Vær aldri redd for ikke å passe inn. Ikke la noen trykke deg ned. I tillegg vokste jeg

opp med storfamilie og masse musikk. Jeg fikk selvtillit og tenkte: Om noen skulle ta en lederrolle, hvorfor ikke jeg?

Åse tror det var denne oppdragelsen som tente hennes engasjement for mennesker som trenger en talsperson.

– Jeg misliker sterkt urettferdighet.

Hoppende begeistret. Da hun satt i Justiskomiteen på Stortinget, fikk Åse vite at Sør-Trøndelag politidistrikt og kommunen hadde opprettet et støtte-senter inne på politihuset for fornærmede i straffesaker. I praksis er dette ofte mennesker som er utsatt for vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep. Familievold går også utover eldre, særlig kvinner.

– Åse ble entusiastisk og hoppende begeistret for det vi hadde fått til, forteller Hanne Haugen, som arbeider i Trondheim kommune.

For ofre er det viktig å få støtte i hele straffesakskjeden, fra anmeldelse til avgjørelse i domstol. Åse har arbeidet for at tilsvarende støttesentre skulle innføres i de øvrige 11 politidistriktene. I fjor kom det på plass.

En annen av Åses hjertesaker ble opprettelsen av Stine Sofie Senteret i Grim-

PÅ SLOTTSPLASSEN: Med favnen full av blomster etter å ha blitt utnevnt av Kongen i statsråd.

FOTO: BJØRNINGE BERGESTUEN

VELKOMMEN INN: Helseminister Bent Høie overrakte adgangskortet til eldreministeren som formelt ligger under Helsedepartementet.

FOTO: HEIKO JUNGE/NTBSCANPIX

“

Det betyr så mye at de små, varme, nære tingene fungerer. Det gjelder uansett om den gamle bor hjemme eller på institusjon.

Åse Michaelsen

Åses liv

Statsråd Åse Michaelsen ble født 4. juni 1960 i Mandal. Hun har vært stortingsrepresentant, har drevet bensinstasjon, arbeidet i SAS og Norges Eksportråd, vært treningsinstruktør og interiørarkitekt.

1961

Ett år gamle Åse sammen med barna i gata, som var lekeklassen deres. De tok godt vare på hverandre.

1972

Synger for 6 000 mennesker på Mandal-jubileet. Hun sang også i kor, spilte i ei teatergruppe, og spilte tuba og trommer i korps.

1981

Vokste opp med fem søsken, her er hun i blå genser øverst. I denne alderen møtte hun sin første ektemann og flyttet til Tyskland.

2009

Giftet seg med svenske Henrik, som er flyver i Widerøe. Her er de i London på velferdstur med stortingsgruppa til FrP.

“

Jeg vil arbeide for at eldre får beholde de små, varme, nære momentene i sine liv.

Åse Michaelsen

stad, som åpnet for snart to år siden.

– Da jeg møtte Åse, fikk jeg ny energi til å fortsette arbeidet for de voldsut-satte barna, sier Ada Sofie Austegard, som har startet Stine Sofies Stiftelse. – Åse er klok og glad i mennesker. Hun har vist genuin interesse, gitt råd, stilt nødvendige kritiske spørsmål og vært en veiviser i det politiske landskapet.

Bodde i Tyskland. Etter gymnaset var Åse klar for å se mer av verden, og hun dro til England for å arbeide som au pair. 21 år gammel møtte hun tyske Joachim, fulgte hjertet og ble ni år i Tyskland. Der fikk hun etter hvert en god jobb i SAS.

Da hun selv ble mor, begynte lengselen etter Mandal å bli sterk. Den lille familien flyttet i 1990. Åse ville at hennes barn skulle få samme gode oppvekst som hun selv hadde hatt.

Sønnen var skjeløyd, og Åse oppdaget at tysk helsevesen fungerte mye bedre enn det norske. Her var der en politisk jobb å gjøre. Hun begynte i FrP i Mandal.

Fem år seinere kom en datter, og straks en til. Åse fortsatte å pendle til jobben i SAS. Takket være en topp turnus gikk det bra.

I 2001 opplevde hun den andre store

nedturen i livet sitt: Etter 20 år tok ekteskapet slutt.

– Jeg er optimist av natur, ser alltid etter muligheter og det positive.

Sånn forklarer Åse hvordan hun ikke ble i sorgen og smerten. Etter noen år fant hun kjærligheten på nytt i den svenske flyveren Henrik.

Dagpendlet Mandal – Oslo. Høsten 2005 sto ikke Åse Michaelsen først på listen til stortingsvalget. Likevel kom hun inn, for FrP gjorde et brakvalg. Døtrene var ni og ti år gamle. Åse begynte å dagpendle Mandal – Oslo: – Jeg hadde dårlig samvittighet. Mine unger skulle ikke lide og betale prisen for at jeg likevel kom på Stortinget. Uten mamma hadde det absolutt ikke gått. Hun stilte opp. Det gjorde også barnas far.

I 2009 fikk Åse aggressiv brystkreft. Hun fikk strålebehandling og gikk på cellegift. Men stoppet ikke å jobbe. På med parykken, fly til Gardermoen - og Stortinget.

– Jeg leste til øyet ble stort og vått: Hvorfor hadde jeg fått sykdommen? Den har etterlatt seg en skygge i livet mitt: Frykten for tilbakefall. Hva kan

jeg gjøre for å slippe det?

Åse Michaelsen er ikke bare eldreminister, hun har også ansvar for folkehelsen. Egen erfaring har gitt både kunnskap og kjennskap. Rådene renner ut. De handler om kosthold, trening, å unngå negativt stress og holde en stabil døgnrytme. Dessuten blir helsen vår påvirket av det som skjer der mennesker møtes.

– Den forebyggende innsatsen for folkehelsen starter allerede i mors mage, sier Åse.

Selv er hun energisk og henter seg lett inn:

– Jeg har en evne til å sovne hvor som helst, og jeg hviler godt for eksempel på flyturer. Å være fysisk aktiv gir meg krefter. Også det å være i naturen, kjenne på luktene.

Åse myser gjennom snøføyken mot nærmeste strand, hun skal ut en tur i eventyrlige Furulunden. I departementet har de fått klar melding: For Åse er det helt nødvendig å trene noen dager i uka.

– De små tingene gir meg næring, indre ro og glede.

Og den hun er på dagtid henger nøye sammen med nattesøvnen:

– For å klare å sove med ro i hjertet, må jeg leve i pakt med meg selv. ☺

2009

Da Åse satt i justiskomiteen på Stortinget, opprettet hun en kompetansegruppe som besto av personer, som hadde erfaring med overgrep.

2017

Åse har tre barn, like mange bonusbarn og to barnebarn. Her holder hun det minste barnebarnet.